

ID: 111815

Vylučovací žaloba

Požadavek judikatury na nezaměnitelnost a určitost předmětu vlastnického práva nelze u sporu na vyloučení akcií z exekuce ztotožňovat s požadavky hmotného práva na obsahové náležitosti akcií. Nedostatek konkretizace sporných akcií pořadovými čísly nemůže být (bez dalšího) důvodem pro zamítnutí vylučovací žaloby. Nelze rovněž formalisticky směšovat žalobní určení sporných akcií s tím, jak akcie označil exekutor v protokolu o soupisu věcí.

Podmínkou (ne)úspěchu vylučovací žaloby nemůže být skutečnost, že exekutorem sepsané (a ze soupisu nevyškrtnuté) věci nebyly exekutorovi odevzdány (vydány). Lze sice připustit, že akcie, které nebyly odevzdány, neměl exekutor (zatím) sepisovat (viz § 326 odst. 2 a odst. 5 o. s. ř. ve spojení s § 52 odst. 1 ex. řádu), avšak pokud se tak stalo, nemá to význam pro opodstatněnost vylučovací žaloby.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 986/2019-174 ze dne 21.4.2020)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. P., narozeného dne XY, bytem XY, zastoupeného JUDr. V.Š., advokátem se sídlem v L., proti žalované M. U., narozené dne XY, bytem XY, zastoupené JUDr. O.K., advokátem se sídlem v L., o vyloučení věcí z exekuce, vedené u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 16 C 41/2014, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 27. listopadu 2018, č. j. 29 Co 54/2018-155, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 27. listopadu 2018, č. j. 29 Co 54/2018-155, se ruší a věc se vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

1/ Ve shora označené věci Okresní soud v Liberci (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 11. 12. 2017, č. j. 16 C 41/2014-129, vyloučil z exekuce vedené u soudního exekutora JUDr. Milana Usnula, Exekutorský úřad Praha 9 (dále „exekutor“), pod sp. zn. 098 EX 02018/06, „5 kusů listinných akcií společnosti HYPO STAR a. s., identifikační číslo osoby 24810509, vydaných na majitele a uvedených v protokolu o soupisu ze dne 10. 1. 2014, č. j. 098 EX 02018/06-045, soudním exekutorem JUDr. Milanem Usnulem, Exekutorský úřad Praha 9, z exekuce vedené proti povinným V. a P. P.“ (viz výrok I.), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.). Poté, co exekutor nevyhověl návrhu žalobce na vyškrtnutí akcií ze soupisu (§ 68 odst. 1 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „ex. řád“), soud prvního stupně po provedeném dokazování (zahrnujícím vedle listinných důkazů rovněž svědecké výpovědi) uzavřel, že žalobce je vlastníkem „akcií společnosti HYPO STAR a. s., identifikační číslo osoby 24810509, vydaných na majitele ve jmenovité hodnotě 200 000 Kč, představujících 50% základního kapitálu společnosti HYPO STAR, a. s., a sepsaných v protokolu o soupisu ze dne 10. 1. 2014 pod č. j. 098 EX 02018/06-045“ (dále „akcie“), které se v době, kdy „byly vyhotoveny a zapůjčovaly se mezi pracovníky společnosti HYPO STAR a. s.“, nijak se neevidovaly, neknihovaly a bylo „velmi snadné“ je převést. Výkon akcionářských práv tak mohla vykonávat osoba, která „se prokázala listinnou akcií na majitele, to však nedokládalo, že je vlastníkem akcií“. V době předchozí byla vlastníkem akcií O. P. (narozená dne XY, naposledy bytem XY, zemřelá dne 27. 1. 2014), právní předchůdkyně žalobce (jeho matka), která akcie pouze „půjčovala“ (A. B., ten akcie následně „půjčil“ V. P. a později vrátil O. P.) za účelem výkonu akcionářských práv.

2/ Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci (dále jen „odvolací soud“) k odvolání žalované

rozsudkem ze dne 27. 11. 2018, č. j. 29 Co 54/2018-155, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu na vyloučení akcií z exekuce zamítl (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok II.). Dospěl k závěru, že posuzované akcie nemohou být exekucí postiženy, a tudíž ani žalobou podle § 267 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „o. s. ř.“), z exekuce vyloučeny, neboť nebyly dodrženy zákonem stanovené požadavky na jejich zahrnutí do soupisu. Odvolací soud v této souvislosti poukázal na skutečnost, že k předání akcií exekutorovi nedošlo (§ 326 odst. 1, odst. 2 a odst. 5 o. s. ř.), žalobce či jiná osoba (vyjma povinné) nebyli k vydání akcií vyzváni a uvedené akcie - určené k prodeji - nebyly konkretizovány pořadovými čísly (s odkazem na § 155 odst. 4 zákona č. [513/1991](#) Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů - dále „obch. zák.“). Předmět sporu odpadl také v důsledku změny právních předpisů; po nabytí účinnosti zákona č. [134/2013](#) Sb., o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností a o změně dalších zákonů (tj. po datu 30. 6. 2013), byly akcie „na majitele“ přeměněny na akcie „na jméno“, přičemž majitelem devíti ze sporných akcií je žalobce a jednu akcii vlastní M. P. Žaloba podle § 267 odst. 1 o. s. ř. není žalobou o určení vlastnického práva „s jakýmsi preventivním účelem k vyřešení spornosti vlastnických vztahů k věci, u níž teprve hrozí, že by mohla být exekucí postižena“. K uvedené žalobě lze přistoupit až tehdy, kdy je věc skutečně výkonem rozhodnutí postižena, v případě movitých věcí sepsána „s dostatečným konkrétním popisem a způsobem umožňujícím prodej takové věci“, k čemuž v posuzovaném sporu nedošlo.

3/ Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním, jehož přípustnost vymezil řešením otázky, která v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena nebyla, a to „zda žalobce byl či nebyl oprávněn na základě provedeného soupisu k podání žaloby“, tj. žaloby na vyloučení akcií z exekuce, resp. otázky „zda bylo na místě žalobu podat či nikoliv“. Dovolatel zdůraznil, že exekutor pojal akcie do soupisu movitých věcí povinných a že nedošlo k vyškrtnutí akcií ze soupisu postupem podle § 68 odst. 1 ex. řádu. Akcie jsou tudíž nadále do soupisu soudního exekutora zahrnuty, byly řádně označeny známými údaji a povinná byla vyzvána k jejich vydání. Dovolatel nemá krom excindační žaloby jiný prostředek k ochraně svého práva. Navrhl proto, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení, případně aby rozhodnutí změnil tak, že rozsudek soudu prvního stupně potvrdí.

4/ Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (viz § 10a o. s. ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), dále opět „o. s. ř.“, a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení podle § 90 ve spojení s § 267 o. s. ř.) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., dospěl k závěru, že dovolání je v doposud dovolacím soudem neřešené otázce požadavků kladených na žalobu o vyloučení akcií z exekuce přípustné (§ 237 o. s. ř.), a je rovněž opodstatněné.

5/ Podle § 267 o. s. ř. právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona.

6/ Podle § 326 odst. 2 o. s. ř. (ve znění účinném k 10. 1. 2014, tj. ke dni soupisu) soud sepíše i věci povinného, které má u sebe někdo jiný, avšak jen tehdy, jestliže mu takové věci budou současně odevzdány.

7/ Podle § 326 odst. 5 o. s. ř. (ve znění účinném k 10. 1. 2014) se cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva, sepíší a vždy se odevzdají soudu.

8/ Podle § 68 odst. 4 ex. řádu může žalobu na vyloučení věci podle § 267 občanského soudního řádu

navrhovatel podat u exekučního soudu do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým nevyhověl, byť jen zčásti, jeho včas podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu. O tom musí být navrhovatel exekutorem poučen. Od podání návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu do uplynutí lhůty podle věty první a po dobu řízení o žalobě nelze sepsané movité věci prodat.

9/ Podle § 52 odst. 1 ex. řádu nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

10/ Nejvyšší soud se ve své ustálené rozhodovací praxi otázkou - k níž dovolatel námitkou oprávněnosti či neoprávněnosti žalobce podat ohledně sepsaných akcií vylučovací žalobu zjevně směřuje - spočívající ve výkladu pojmu „právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí“ opakovaně zabýval, vycházející rovněž z odborné literatury (viz JUDr. Vladimír Kůrka, JUDr. Ljubomír Drápal, Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde Praha, 2004, str. 826); uvedený pojem vyložil tak, že jde o právo, které jeho nositele opravňuje požadovat po každém, aby do něho neoprávněně nezasahoval. Jde především o vlastnické právo a s ním spojené právo vlastníka domáhat se, aby do jeho práva nebylo neoprávněně zasahováno ani při provedení výkonu rozhodnutí. Vlastníku věci tak zákon dává nástroj k tomu, aby zabránil tomu, aby jeho věc (právo nebo jiná majetková hodnota), přestože byla postížena nařízením výkonu rozhodnutí či exekucí, byla použita ke splnění vymáhané povinnosti povinného. To je určující i pro vlastní znění rozsudečného návrhu (petitu), v němž musí být předmět vlastnického práva požívající zákonné ochrany ke dni zahájení řízení o vylučovací žalobě nezaměnitelně a určitě identifikován (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. července 2012, sp. zn. 20 Cdo 1985/2010, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2011, sp. zn. 20 Cdo 1977/2009, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2017, sp. zn. 20 Cdo 4455/2016).

11/ V posuzované věci formuloval žalobce rozsudečný petit tak, že se z exekuce vedené soudním exekutorem JUDr. Milanem Usnulem, Exekutorský úřad Praha 9 (dále „exekutor“), pod sp. zn. 098 EX 02018/06, proti povinným V. P. a P. P. ve prospěch oprávněné M. U. vylučuje „5 ks listinných akcií společnosti HYPO STAR a. s., IČ 24810509, se sídlem Liberec, Kostelní 11/3, PSČ 460 01 (nově Praha 3, Kubelíkova 1224/42, PSČ 130 00), vydaných na majitele, ve jmenovité hodnotě 200 000 Kč (...) na akcii, které představují 50% základního kapitálu společnosti HYPO STAR a. s., který činí celkem 2 000 000 Kč (...)“.

12/ Z příslušného exekučního spisu vyplývá, že exekutor vyhotovil dne 10. 1. 2014 pod sp. zn. 098 EX 02018/06-045 protokol o soupisu, do něhož pojal „5 ks (50%) akcií společnosti (...) HYPO STAR a. s., identifikační číslo 24810509, sídlo společnosti Praha 3, Kubelíkova 1224/42, PSČ 130 00“. Návrh A. B. (narozeneho dne XY, bytem XY) na vyškrtnutí těchto akcií ze soupisu usnesením ze dne 16. 1. 2014, č. j. 098 EX 02018/06-049, zamítl. Rozhodnutí odůvodnil tak, že navrhovatel neosvědčil své vlastnické právo k akciím, naopak - jeho tvrzení jsou „v příkrém rozporu s listinami obsaženými ve sbírce listin ve veřejné části obchodního rejstříku“.

13/ Při řešení dovolatelem oznámené právní otázky je nezbytné sledovat esenciální smysl (účel) excindační (vylučovací) žaloby podle § 267 o. s. ř. Podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu je tímto účelem poskytnout právní ochranu osobám, které mají k majetku (k věcem, právům nebo jiným majetkovým hodnotám), jenž byl postížena výkonem rozhodnutí (exekucí), takové právo (právní vztah), které nepřipouští, aby nařízený výkon rozhodnutí (exekuce) byl proveden a aby se tak postížený majetek stal zdrojem pro uspokojení oprávněného (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. srpna 2008, sp. zn. 20 Cdo 3463/2006, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2011, sp. zn. 20 Cdo 1977/2009).

14/ V této souvislosti je třeba nahlížet na formální náležitosti vylučovací žaloby (jejího petitu) v otázce označení (specifikace) sporné věci (zde akcií), protože žaloba představuje (toliko) procesní prostředek k dosažení uvedeného účelu. Požadavek judikatury na nezaměnitelnost a určitost

předmětu vlastnického práva proto nelze u sporu na vyloučení akcií z exekuce ztotožňovat s požadavky hmotného práva na obsahové náležitosti akcií, jak to činil s odkazem na obch. zák. odvolací soud. Nedostatek konkretizace sporných akcií pořadovými čísly tudíž nemůže být (bez dalšího) důvodem pro zamítnutí vylučovací žaloby. Nelze rovněž formalisticky směřovat žalobní určení sporných akcií s tím, jak akcie označil exekutor v protokolu o soupisu věcí. Vyjádření petitu žaloby v posuzovaném případě je z tohoto hlediska postačující (zároveň respektuje shora citovanou judikaturu dovolacího soudu), neboť akcie jsou zde identifikovány natolik, že je lze spojit s konkrétním exekučním soupisem a současně nezaměnit s jinými do soupisu pojatými věcmi (předmětný protokol o soupisu ani jiné věci nezahrnuje). Pro určitost žalobního petitu není významné, že v důsledku změny právního předpisu byla modifikována forma sepsaných akcií (nyní „na jméno“), protože v důsledku uvedené skutečnosti předmět excindačního sporu nezanikl.

15/ Měl-li soud pochybnosti o určitosti žalobního petitu, pak mu procesní řád umožňuje postupovat formou poučení a výzev (srov. např. § 43 či § 118a o. s. ř.), nikoli žalobu bez dalšího zamítnout.

16/ Podmínkou (ne)úspěchu vylučovací žaloby rovněž nemůže být skutečnost, že exekutorem sepsané (a ze soupisu nevyškrtnuté) věci nebyly exekutorovi odevzdány (vydány). Lze sice připustit, že akcie, které nebyly odevzdány, neměl exekutor (zatím) sepisovat (viz § 326 odst. 2 a odst. 5 o. s. ř. ve spojení s § 52 odst. 1 ex. řádu), avšak pokud se tak stalo, nemá to význam pro opodstatněnost vylučovací žaloby, právě naopak - smysl a účel žaloby je tím zřetelnější. Z judikatury dovolacího soudu pro vylíčenou situaci vyplývá, že by se exekutor měl vydání sepsaných věcí domáhat vůči třetí osobě exekučním příkazem k provedení exekuce odebráním věcí (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2013, sp. zn. 20 Cdo 755/2012, srov. k tomu dále § 346 a § 312 a násl. o. s. ř.).

17/ Rozsudek odvolacího soudu je z nadepsaných důvodů nesprávný a dovolací soud - nemaje podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu - proto rozsudek bez jednání (srov. § 243a odst. 1 o. s. ř.) ruší a věc vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a odst. 2 o. s. ř.).

18/ Odvolací soud se v následném řízení bude zabývat průkazností vlastnického práva žalobce k sepsaným akciím, jak to již činil po provedení dokazování soud prvního stupně, jehož závěry odvolací soud (veden nesprávnými právními úvahami) doposud nepřezkoumával.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)